

При изучаване на консонантната система артикулацията на фонемите *ц, х, дж, дз* също е трудна. На учениците се предлага четене по двойки с противопоставяне (*цвят-свят, цял-сял, чанта-джанта*).

Отклонения се допускат и при изговаряне на звука *х*. Освен *елизията* в началото на думата (*х*)убав, (*х*)итра често явление е и *епентезата на х* в началото на дума (*ханцунг* вместо *анцунг*; *ходяло* вместо *одеяло*).

По-съществени са измененията при изговаряне на меките съгласни. *Палаталността* е типична за българския език. Типична грешка при децата билингви е смекчаване на звуците *к* и *л* (*чо-векъ, езикъ, тель, колъко*).

При общуване с учениците билингви впечатление прави недостатъчната изразителност на речта им. Основните средства за звукова изразителност на устната реч са акцентуването, разчленяването, интонацията на фразата от речевия поток и разделянето ѝ на смислови части чрез паузи и поставяне на ударение, интонацията и тембъра на гласа.

В устната реч на децата билингви изразните средства са застъпени много слабо. Тяхната реч е монотонна, бедна откъм интонация, изобилства с неправилни ударения и ненужни паузи. Ето защо правилната, интонационно вярно построена и богата реч на учителя е важно средство за изграждане на изразителна устна реч у децата билингви. Затова е необходимо да участват в драматизация на приказки и малки разкази, рецитиране на стихове, които приучват децата да изразяват различни смислови отсенки с помощта на гласа.

4. ТРУДНОСТИ НА ЛЕКСИКАЛНО РАВНИЩЕ

Речниковият запас на българския език на учениците билингви е много беден. За това говори фактът, че децата често не знаят наименованията на такива предмети, които трябва да са им добре известни – *дърво, камък* и др.

Учениците разполагат с още по-малък набор от думи, които означават действия на предметите. В проведено от нас изследване за съчиняване на разказ за това как са прекарвали лятото петима първокласници билингви употребяват общо 15 различни глагола, докато петима първокласници българи използват 46.